

КОМУНІКАТИВНО-КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ПРОФЕСІЙНОГО СПРЯМУВАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЗИКІВ

Стаття присвячена особливостям навчання іноземної мови професійного спрямування студентів-фізиків у вищому технічному навчальному закладі. Автор розглядає сутність комунікативно-когнітивного підходу до навчання іноземної мови професійного спрямування, а також систематизує та аналізує основні принципи цього підходу.

Ключові слова: комунікативно-когнітивний підхід, когнітивність, іноземна мова професійного спрямування, студенти-фізики, принцип комунікативно-когнітивного підходу, міждисциплінарність.

Постановка проблеми. Актуальною проблемою сьогодні є створення сприятливих умов для якісної підготовки майбутніх фахівців згідно з пріоритетами державної політики. Розширення зв'язків України із зарубіжними країнами підвищує вимоги до професійної підготовки майбутніх фахівців: для того, щоб бути конкурентоспроможним на ринку праці студентам важливо знати іноземну мову на рівні європейських стандартів. Таким чином, виникає гостра потреба у фахівцях, які мають не лише високий рівень знань та вмінь за фахом, але й добре володіють іноземною мовою.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки комунікативно-когнітивному підходу до навчання іноземної мови приділяється значна увага. Проблемою використання цього підходу у навчанні іноземної мови займалися багато вітчизняних та зарубіжних науковців, зокрема: І. Бім, Т. Балихіна, Г. Барабанова, М. Бородуліна, І. Зимня, С. Зонтова, І. Ігнатова, С. Ніколаєва, Я. Проскуркіна, Т. Самосенкова, Ю. Ситнов, С. Шатілов, А. Щепілова, А. Chamot, A. Johns, W.M. Rivers та інші. Автори робіт з комунікативно-когнітивної методики запропонували різні методи та прийоми активізації розумової діяльності студентів. Зараз відбувається подальша теоретична розробка і практична реалізація когнітивно-комунікативно підходу до навчання професійно спрямованої іноземної мови в моделях навчання різних видів мовленнєвої діяльності, зокрема в читанні (Г. Барабанова, Г. Губіна), аудіюванні (К. Колеснікова, В. Яковлева), усному (Л. Ананьєва, С. Дикарева, Н. Драб) та писемному (А. Chamot) мовленні. На думку Ю. Ситнова, комунікативно-когнітивний підхід до навчання іноземної мови (зокрема, граматичної компетенції) – це перспективний напрямок у методиці викладання іноземних мов, що ґрунтується на таких сучасних галузях знань, як когнітологія та комунікативістика, зміст якого полягає у виявленні діалектичного компонента функціонування граматичних одиниць разом з засвоєнням системно-категоріальної структури іноземної мови, що вивчається [6, с. 148]. А. Щепілова також зазначає, що комунікативно-когнітивний підхід – це необхідність для навчання іноземних мов у різних типах навчальних закладів [9, с. 112].

Мета статті: проаналізувати роль комунікативно-когнітивного підходу до навчання студентів-фізиків іноземної мови професійного спрямування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Навчання іноземної мови у ВТНЗ має ряд особливостей. По-перше, на відміну від студентів лінгвістичних навчальних закладів, для яких іноземна мова – це фахова дисципліна, якій приділяють максимум уваги, студенти технічних спеціальностей іноді мають дуже низьку мотивацію до її

вивчення. По-друге, дисципліна «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», яку викладають студентам технічних спеціальностей, має інтегрований характер, тобто вона пов'язана з фаховими дисциплінами (вирішення фахових завдань засобами іноземної мови, інтеграція знань з фахових дисциплін і загального курсу іноземної мови). Крім того, відповідно до впровадження у навчальний процес положень Болонської декларації скоротилась кількість аудиторних годин і збільшився час на самостійну роботу студентів, що ще більше ускладнило процес вивчення іноземної мови професійного спрямування у ВНЗ.

Володіння іноземною мовою професійного спрямування має важливе значення для професійного становлення студентів напряму «Прикладна фізика». Студенти цього напряму, які навчаються у Національному авіаційному університеті, вже з 3 курсу займаються науковою роботою у провідних установах Національної академії наук України під керівництвом науковців, що дає їм змогу вести дослідження у різних галузях фізики, брати участь у наукових конференціях регіонального, всеукраїнського та міжнародного рівнів ще під час навчання у ВНЗ та у подальшій науковій роботі. Після закінчення університету студенти мають змогу продовжити навчання за кордоном (магістратура, аспірантура) та працювати не лише у провідних наукових установах України, але й за її межами. Окрім того, більшість матеріалів сучасних досліджень з фізики, зокрема досліджень наносистем та нанотехнологій, сучасного матеріалознавства (матеріали з «пам'яттю форми», біоматеріали та сенсорні матеріали, наномінерали), фізичних явищ та новітніх технологій у сонячній, вітровій, ядерній, тепло- та гідроенергетиці, сьогодні можна знайти лише іноземною мовою, тому на заняттях з іноземної мови необхідно формувати у студентів-фізиків уміння читання та розуміння фахової літератури іноземною мовою, її адекватного перекладу, писемного та усного спілкування професійно орієнтованою іноземною мовою.

Протягом багатьох років комунікативна методика набуває все більшого розвитку як в Україні, так і за кордоном. Проте, як показала практика, методи навчання лише за комунікативною методикою не завжди давали вагомий позитивні результати при навчанні студентів напряму «Прикладна фізика». Не всі студенти могли прогнозувати лексичний матеріал при побудові власних висловлювань, їм не вдавалось асоціювати словесні пари тематично пов'язаних слів, вірно кодувати та декодувати словниковий матеріал. Це призвело до того, що студенти не могли передати потрібну кількість фактів, грамотно та логічно висловлювати та аргументувати власну думку, розширювати свої висловлювання завдяки знанням граматичного і лексичного матеріалу, насичувати висловлювання лексичними одиницями з певної теми, підтримувати розмову або вести дискусію, тобто все те, що буде необхідне студентам-фізикам у майбутній професійній діяльності. Тому, на нашу думку, комунікативно-когнітивний підхід, який є сучасною модифікацією комунікативного підходу до навчання іноземних мов, – це один із способів вдосконалення викладання іноземної мови професійного спрямування студентам-фізикам.

Дуже важливим у методиці викладання іноземної мови професійного спрямування є постійний пошук шляхів удосконалення методів і технологій навчання. Одними із найважливіших завдань теорії і методики професійної освіти є оптимізація та інтенсифікація навчального процесу. Оптимізація складових навчального процесу має особливу актуальність в умовах скорочення кількості навчальних годин. А інтенсифікація навчального процесу у вищих технічних навчальних закладах стає провідним завданням сьогодення, що може бути вирішене тільки за умови використання новітніх методів і технологій навчання. Особливо гостро це питання постало в наш час, коли освітянську спільноту турбує питання стану навчального процесу у вищій школі та його адаптація до Європейського світового простору. На

нашу думку, такі вимоги до вищої технічної освіти, зокрема професійної підготовки майбутніх фізиків, обґрунтовують використання комунікативно-когнітивного підходу до навчання іноземної мови професійного спрямування, оскільки він забезпечує оптимізацію та інтенсифікацію навчального процесу, що є важливим за умов скорочення аудиторних годин і збільшення обсягів самостійної роботи студентів.

Основою створення комунікативно-когнітивного підходу стали комунікативний підхід, комунікативний метод та когнітивний підхід. Когнітивний підхід – це теорія навчання іноземних мов, розроблена на основі когнітивної психології. Відносно навчання іноземної мови когнітивізм означає, що вивчення того чи іншого лінгвістичного явища повинно спиратися на розумові процеси і дії, що лежать в основі розуміння і використання цього явища у мовленні [3]. Тому цей підхід підкреслює необхідність враховувати особливості оволодіння студентами-фізиками мовним явищем, а також звертає увагу на здатність студентів свідомо організувати власну навчальну діяльність. На нашу думку, когнітивна теорія навчання іноземної мови професійного спрямування ґрунтується на таких положеннях:

1. Розвиток мислення є невід’ємною складовою процесу вивчення іноземної мови професійного спрямування майбутніми фізиками, оскільки процес навчання іноземної мови не повинен будуватись лише на сприйнятті та механічному заучуванні одиниць мови (лексичних, граматичних тощо) чи правил. Тому студента потрібно залучати до активного процесу пізнання сутності явищ, що вивчаються, коли створюються умови для реалізації особистісних орієнтирів.

2. Студенти повинні бути активними учасниками процесу навчання, отже необхідно враховувати їхні індивідуальні інтереси та особливості.

3. Процес навчання має не лише особистісний, але і соціально обумовлений характер, коли студенти спілкуються один з одним та з викладачем, як це відбувається у реальних умовах. Тому і студент, і викладач повинні бути включені в процес взаємного пізнання і розуміння один одного, а також співпрацювати один з одним у процесі навчально-пізнавального процесу.

Останнє положення дозволяє нам зробити висновок про інтерактивний характер процесу навчання іноземної мови професійного спрямування.

Розробкою комунікативного напрямку в навчанні іноземної мови займалися Т. Баляхіна, І. Верещагіна, І. Зимняя, Є. Пасов, В. Костомаров, О. Мітрофанова, В. Сафонова та інші. Комунікативна спрямованість навчання іноземної мови визначається природою самого спілкування, функціонуванням системи іноземної мови, цілями й комунікативними потребами студента. Тому, основа комунікативного навчання – це вправи та завдання, за допомогою яких студенти навчаються співвідносити мету діяльності з мовним висловлюванням. Така спрямованість навчання активізує формування всіх видів мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, письма та говоріння. На перший план виходить діяльнісний аспект мови, який реалізується у мовленнєвій діяльності.

З появою та поширенням комунікативного підходу до навчання іноземної мови у зарубіжній методиці з’явилась тенденція недооцінювати роль когнітивних процесів при вивченні іноземної мови. Їх пов’язували лише з заучуванням правил і системним вивченням іноземної мови, але це означає розуміння когнітивного підходу у вузькому значенні. Проте у вітчизняній психології та методиці когнітивність розуміють значно ширше і навіть виділяють різні рівні когнітивності. Когнітивність (лат. *cognitio* – пізнання, вивчення, усвідомлення) – це здібність до розумового сприйняття і переробки зовнішньої інформації. Когнітивна психологія використовує це поняття по відношенню до психічних механізмів обробки інформації на різних рівнях пізнавального відображення (як перетворюється інформація в умовах її сприйняття, як

організується збереження інформації у довготривалій семантичній пам'яті, як будуються дедуктивні висновки тощо) [7].

I. Колеснікова виділяє такі рівні когнітивності: рівень правила (виконання мовленнєвих дій згідно правила); рівень значення (усвідомлення і розуміння значення лексичних одиниць, що вивчаються); рівень виконання мовленнєвої діяльності (яким чином будується висловлювання, з чого починається, чим закінчується, які аргументи наводяться); соціальний рівень (усвідомлення функції висловлювання (прохання, порада, заперечення тощо); культурологічний рівень (усвідомлення того, наскільки інформація, що повідомляється, відповідає культурним нормам носіїв мов); когнітивний стиль роботи студентів (усвідомлення студентом того, як він/вона навчається, які прийоми використовує, оцінка їх ефективності, а також самооцінка рівня володіння мови [3, с. 198]. Перераховані вище рівні когнітивності співвідносяться з компонентами комунікативної компетенції (лінгвістичною, соціолінгвістичною, мовленнєвою, стратегічною, соціокультурною та соціальною), що свідчить про вплив когнітивних процесів на її формування. І це дозволяє зробити висновок про наявність когнітивного компонента у комунікативній компетенції.

Когнітивний підхід в своїх роботах розвиває С. Шатілов, який запропонував комунікативно-когнітивну концепцію викладання іноземних мов. Комунікативний компонент цієї концепції автор розглядає через технології навчання, які повинні забезпечувати інтерактивне, особистісно-мотиваційне спілкування студентів на занятті з іноземної мови. Когнітивний компонент передбачає усвідомлене засвоєння студентами культурно-країнознавчих відомостей та мовного матеріалу. На думку С. Шатілова, когнітивно-комунікативне підхід до навчання іноземної мови дає змогу найбільш повно реалізувати освітньо-виховний потенціал дисципліни [8]. Тому під комунікативно-когнітивними підходом можна розуміти «організацію навчального процесу, основу якого становить комунікативна взаємодія студентів, яка забезпечує участь кожного з них як об'єкта і суб'єкта пізнавальної діяльності» [5, с. 43].

Для майбутньої професійної діяльності студентів-фізиків необхідно розуміння літератури за фахом (статті у наукових журналах, монографії, інструкції до обладнання тощо) та її адекватний переклад, а також формування вмінь систематизувати й узагальнювати, тому під час навчання іноземної мови за професійним спрямуванням необхідно формувати навички читання та перекладу технічної літератури, вміння виділити головне та виражати власну думку з теми. Ефективність когнітивно-комунікативного підходу до навчання читання забезпечується комплексом вправ, у якому враховуються індивідуально-особистісні характеристики, когнітивні стилі та стратегії студентів. За допомогою когнітивно-комунікативного підходу до навчання читання матеріалів з фаху іноземною мовою можна спростити процес оволодіння великим об'ємом інформації професійного спрямування, яка необхідна студенту-фізику, а також покращити швидкість та якість її вилучення для подальшого використання у подальшій навчальній та професійній діяльності.

Вміння анотувати та реферувати тексти за фахом є однією з вимог Навчальної програми дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» для напрямку «Прикладна фізика», згідно з якою навчання анотуванню та реферуванню повинно бути спрямоване на вироблення навичок та вмінь оформлення отриманої інформації. Крім того, вміння анотувати та реферувати оригінальні іншомовні тексти, а також цитувати інших авторів важливі студентам-фізикам для подальшої наукової роботи (написання тез, статей, дослідницьких робіт і т.п.)

Нашу думку, найвагомими принципами комунікативно-когнітивного підходу до навчання іноземної мови професійного спрямування студентів-фізиків є: принцип функціональності, діяльнісний принцип, принцип професійної спрямованості

(міждисциплінарності), цілісного сприйняття тексту, принцип інтегративної мовленнєвої діяльності, принцип автентичності, принцип системності й доступності навчального матеріалу, принцип єдності навчання, виховання і розвитку.

Ми цілком погоджуємось з О. Романенко, що в реалізації комунікативно-когнітивного підходу до вивчення іноземної мови дуже важливим принципом є принцип міждисциплінарності в оволодінні студентами іншомовною професійною взаємодією [4, с. 65]. При виборі посібників або підручників для навчання студентів-фізиків слід також враховувати принцип системності й доступності навчального матеріалу. На думку О. Черпак, основним методичним принципом при навчанні анотуванню вважається принцип цілісного сприйняття тексту [8]. Як доводить когнітивна психологія, сприймати інформацію легше, якщо студент може уявити, що саме він буде вивчати.

У застосуванні комунікативно-когнітивного підходу важливим є діяльнісний принцип, який передбачає створення ситуацій використання мови для професійних потреб. Тобто, процес навчання іноземної мови базується на моделюванні ситуацій, у яких студент-фізик міг би вільно застосовувати набуті знання з іноземної мови, використовуючи граматичні та лексичні навички для виконання певних професійних завдань.

Принцип автентичності у контексті навчання іноземної мови професійного спрямування базується на вмілому використанні автентичних матеріалів у навчальному процесі й обов'язковому створенні мовного середовища на занятті. Г. Барабанова запропонувала різні якості автентичності, вбачаючи необхідність реалізації автентичності в таких трьох аспектах: підборі автентичного навчального матеріалу, використанні автентичної методики навчання й створенні автентичного спілкування в автентичному середовищі [1, с. 182]. Такі вимоги, звичайно, потребують ретельної підготовки викладача до практичного заняття з іноземної мови, щоб підібрати відповідний автентичний матеріал для опрацювання на занятті. Від того, наскільки вдало підібраний матеріал, залежить якість його опрацювання, оскільки він має відповідати професійним потребам студентів і мати такий рівень складності, який буде спонукати студентів до його подальшого застосування. Особливо доцільним є застосування автентичного матеріалу при навчанні аудіювання, оскільки це суттєво полегшує сприйняття мови, розвиває пізнавальну активність студентів, поглиблює знання сучасних мовних одиниць і значно підвищує мотивацію навчання.

Не менш важливим є використання автентичного матеріалу при навчанні читання з подальшим обговоренням текстів. Автентичним матеріалом за допомогою якого здійснюється перехід від загальної іноземної мови до професійно спрямованої виступають оригінальні тексти з періодичних видань, монографій, підручників, довідників та інших іншомовних джерел за фахом. Т. Благодарна виділяє такі завдання, що стоять перед студентами в процесі вивчення професійно спрямованої іноземної мови: 1) отримання інформації, яка б доповнювала та поглиблювала навчальний матеріал, що опановують студенти у процесі вивчення фахових дисциплін; 2) формування необхідних навичок щодо подальшого самостійного читання літератури за фахом [2, с. 67].

Сьогодні читання професійно спрямованих текстів вимагає і від студента, і від викладача сформованості нових навичок та більш високого рівня розвитку вмінь читати і розуміти прочитане. Когнітивно-комунікативний підхід розглядає текст як єдність комунікації і когніції [1, с. 183]. Таке читання вимагає від студента не лише вміння читати взагалі, а читати з метою подальшого використання інформації тексту для написання анотації, переказу в аудиторії, складання плану або цитування в науковому дослідженні, тобто «зрілого» читання [1, с. 183]. При цьому слід зазначити, що навички

й уміння такого читання можна сформувати у студентів-фізиків лише за допомогою автентичних оригінальних текстів.

Спираючись на дослідження Г. Барабанової [1], ми можемо визначити, що професійно спрямоване навчання читання майбутніх фізиків включає такі етапи:

1) передтекстове введення мовного матеріалу, комунікативним завданням якого є формування тематичного термінологічного мінімуму;

2) самостійне читання автентичного навчального тексту та аудиторне читання тексту, що супроводжується виконанням серії післятекстових вправ; комунікативне завдання: смислове сприйняття прочитаного;

3) робота над функціонально-композиційною структурою тексту, комунікативним завданням якої є глибинне розуміння прочитаного;

4) обговорення у парах, групах або мікрогрупах прочитаного матеріалу з використанням активних, інтерактивних та креативних методів навчання (наприклад, методу дискусії, методу рольових та ділових ігор, методу мозкового штурму, кейс-методу, проектно-методики) для перевірки результатів засвоєння матеріалу.

Це дозволить створити всі умови для перевірки оптимального результату, вдосконалення навичок діалогічного та монологічного мовлення, розуміння мови на слух, відтворення реалістичних умов, які можуть виникати у майбутній професійній діяльності, та сприятиме проведенню дискусій з наукових проблем за фахом студентів.

Отже, використання автентичних матеріалів у навчанні іноземної мови професійного спрямування дозволяє підготувати студентів до її використання не лише на рівні щоденного засобу спілкування, а й ретельно вивчити особливості застосування цієї мови із професійними цілями. Когнітивний підхід спрямовує студентів на розуміння змісту термінів засобами порівнянь, співставлень, розумової здогадки, що врешті-решт дозволяє опанувати мову з різних сторін для практичного її використання.

Принцип створення проблемних ситуацій у навчальному процесі може бути використаний у навчанні іноземної мови майбутніх фізиків, оскільки він забезпечує автентичність комунікативно-когнітивної діяльності студентів.

Принцип єдності навчання, виховання і розвитку передбачає вдосконалення трьох сторін мовної особистості (когнітивної, мотиваційної та діяльнісної) в процесі навчання міжкультурного професійного спілкування, і, у такий спосіб, спрямований на розвиток пізнавальної активності студентів [4, с. 65]. Розвиток пізнавальної активності студентів у процесі навчання іноземної мови професійного спрямування відбивається у використанні певних засобів активізації: зміст навчального матеріалу та організаційні форми навчально-пізнавальної діяльності. Проте важливими засобами інтенсифікації пізнавальної діяльності є проблемне навчання і самостійна робота студентів, оскільки вони стимулюють інтелектуальну реакцію студентів на зміст вивченого матеріалу.

Принцип функціональності враховується при організації навчання мовним одиницям. При організації комунікативно-когнітивного навчання іноземної мови професійного спрямування граматичні структури і лексичні одиниці виступають у ролі мовленнєвих одиниць, оскільки вони мають значення, що розкривається у діяльності, та виконують мовленнєву функцію, тобто використовуються у мовленні для запиту інформації, підтвердження або заперечення, вираження поради, схвалення тощо. Щоб забезпечити функціональність навчання, у настановах використовуються всі ті мовленнєві завдання, які використовуються у спілкуванні (у тому числі і професійному): інформувати, повідомляти, пояснювати, охарактеризувати, рекомендувати, розпитувати, заперечувати і т.п.

Принцип системності відображає два аспекти: системність когнітивних процесів – запам'ятовування і забування та системність методичну, яка стосується процесу

навчання. Спочатку визначається кінцевий продукт (мета), а потім завдання, які приведуть до кінцевого результату.

Принцип інтегративності мовленнєвих видів діяльності, тобто взаємозв'язане формування навичок писемного мовлення, формує і закріплює лексико-термінологічну систему професійного реєстру студентів.

Як показує практика викладання навчальної дисципліни «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», навчання іноземної мови з використанням комунікативно-когнітивного підходу відповідає основному принципу інтерактивності навчання, оскільки забезпечує організацію навчально-мовленнєвої взаємодії студентів як послідовності інтерактивних вправ у професійно значущих контекстах і ситуаціях. Завдання викладача – забезпечити наявність відповідного професійного контексту на заняттях шляхом постійного створення ситуацій професійного спілкування, заохочувати студентів до активної участі в діалогах та полілогах, підтримувати ініціативу й розвивати навички інтерактивного навчання.

Висновки. Отже, проблема навчання студентів професійно спрямованої іноземної мови є важливим компонентом навчальної діяльності, що стимулює формування умінь та навичок іншомовної професійно спрямованої комунікації. Використання комунікативно-когнітивного підходу до навчання іноземної мови професійного спрямування в умовах суттєвого обмеження навчального часу і збільшення самостійної роботи студентів надає викладачеві багато переваг, найголовніша з яких – це інтенсифікація та оптимізація навчального процесу. Навчання іноземної мови професійного спрямування на основі комунікативно-когнітивного підходу – продуктивне, оскільки воно дозволяє по-новому змодельовати процес засвоєння студентами-фізиками навчального матеріалу, активізувати їхню мовленнєво-мисленнєву діяльність на заняттях з іноземної мови, сприяє формуванню здатності до іншомовного спілкування у професійних і наукових ситуаціях з урахуванням особливостей професійного мислення, враховує комунікативні потреби студентів, ґрунтується на принципах свідомості і використовує когнітивні стратегії отримання знань і набуття умінь у навчальному процесі вищого технічного навчального закладу. Цей підхід спрямований на розвиток основних видів мовленнєвої діяльності – читання, письма, аудіювання та говоріння – в умовах, що моделюють ситуації реального професійного спілкування іноземною мовою, а також він стимулює мовленнєво-розумову активність студентів. Тому запропонований підхід передбачає спрямування вивчення іноземної мови на її безпосереднє застосування у майбутній професійній діяльності майбутніх фізиків.

Список використаних джерел

1. Барабанова Г. В. Методика навчання професійно-орієнтованого читання в немовному ВНЗ : [монографія] / Г. В. Барабанова. – К. : ІНКОС, 2005. – 315 с.
2. Благодарна Т. П. Розвиток навичок роботи з професійно орієнтованими текстами на початковому етапі вивчення іноземної мови / Т. П. Благодарна // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти на сучасному етапі. Міжпредметні зв'язки. Наукові дослідження. Досвід. Пошуки : зб. наук. праць. – Х., 2008. – Вип. 12. – С. 65–70.
3. Колесникова И. Англо-русский терминологический справочник по методике преподавания иностранных языков / И. Колесникова, О. Долгина. – СПб. : Рус.-Балт. информ. центр БЛИЦ, 2008. – 223 с.

4. Романенко О. Комунікативно-когнітивний підхід у навчанні другої іноземної мови майбутніх економістів / О. Романенко // Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. праць. – Спецвипуск 5. – Слов’янськ : СДПУ, 2010. – С. 62–68.

5. Самосенкова Т.В. Комунікативно-когнітивний підхід до навчання російській мові іноземних студентів / Т. В. Самосенкова // Вісник Житомирського державного університету : зб. наук. праць. – Житомир, 2010. Вип. 53. – С. 42–46.

6. Ситнов Ю. А. Коммуникативно-когнитивная методика обучения иностранным языкам (на материале сложных грамматических явлений испанского языка) : [монографія] / Ю. А. Ситнов. – Пятигорск : ПГЛУ, 2004. – 218 с.

7. Солсо Р. Когнитивная психология : [монографія] / Р. Солсо. – СПб. : Изд. дом Питер, 2002. – 592 с.

8. Черпак О. Когнітивно-комунікативний метод навчання іноземної мови у ВНЗ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu> <http://confesp.fl.kpi.ua/fr/node/994>.

9. Щепилова А.В. Теория и методика обучения французскому языку как второму иностранному языку : учеб. пособие / А. В. Щепилова. – М. : Центр Владос, 2005. – 245 с.

Одержано редакцією 14.03.2013

Прийнято до публікації 1.04.2013

Аннотация. *Конопляник Л.М. Коммуникативно-когнитивный подход к обучению иностранного языка профессионального направления студентов-физиков. Статья посвящена проблеме обучения иностранному языку профессионального направления студентов-физиков в высшем техническом учебном заведении. Автор рассматривает суть коммуникативно-когнитивного подхода к обучению иностранному языку профессионального направления, анализирует основные принципы коммуникативно-когнитивного подхода.*

Ключевые слова: коммуникативно-когнитивный подход, когнитивность, иностранный язык профессионального направления, студенты-физики, принцип коммуникативно-когнитивного подхода, междисциплинарность.

Summary. *Konoplianyk L.M. Communicative-cognitive approach to teaching profession-oriented foreign language to students-physicists. The article deals with the problem of teaching profession-oriented foreign language to students-physicists at higher school. The author considers a communicative-cognitive approach to teaching the profession-oriented foreign language, systematizes and analyses the main principles of the communicative-cognitive approach. The problem of teaching profession-oriented foreign language is the important component of educational activity that stimulates forming the abilities and skills of foreign profession-oriented communication. The use of the communicative-cognitive approach to study foreign language in conditions of substantial limitation of educational time and increase of independent work of students gives the teacher a lot of advantages; the main of these advantages is intensification and optimization of educational process.*

Key words: communicative-cognitive approach, cognition, profession-oriented foreign language, students-physicists, principle of a communicative-cognitive approach, interdisciplinarity.